

› Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Orden i eget hus avgjørende

Elisabeth Arntzen
Ledelse og kvalitet i helsetjenesten
 Arbeidsglede og orden i eget hus. 235 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2014.
 Pris NOK 295
 ISBN 978-82-05-45524-5

Elisabeth Arntzen har skrevet en praktisk bok om ledelse og kvalitet. Målgruppen er ledere og ansatte i helsetjenesten, i tillegg til studenter ved helsefaglige utdanninger ved universiteter og høyskoler. Forfatterens formål er å gi en enkel oversikt over lovpålagte oppgaver for styrket kvalitet og pasientsikkerhet i kommune- og spesialisthelsetjenesten. Samtidig ønsker hun å inspirere ledere til å prioritere det systematiske arbeidet med å få på plass gode rutiner og systemer som bidrar til godt arbeidsmiljø, styrket kvalitet på tjenestene og gode relasjoner til pasienter.

Arntzen er utdannet lege og har erfaring fra bedriftshelsetjeneste, sykehus, helseadministrasjon og Statens helsetilsyn. Hun har bred erfaring fra tilsynsarbeid og hvordan internkontrollarbeid bør og kan legges opp, noe som vises godt i denne utgivelsen.

Innledningsvis gir forfatteren eksempler på betydningen av arbeidsglede og det å lykkes sammen for å styrke pasientsikkerhet og kvalitet. Å styrke grunnlaget for arbeidsglede er noe av det viktigste en leder kan gjøre. Undersøkelser i flere land viser at opptil 40–50 % av uønskede hendelser i sykehus kan forebygges. Det er en lederoppgave å legge forholdene til rette for at ansatte skal kunne gjøre en god jobb. Forfatteren understreker at det er gammel tenkning å gi den som utløste hendelsen, skylden. Åpenhet om forbedringsområder og uønskede hendelser er sentralt for organisatorisk læring.

De avsluttende kapitlene omhandler kvalitetsindikatorer, kvalitetsmål, standarder for ledelse og kvalitet med vekt på sertifisering og akkreditering. Boken er oversiktlig, kan også brukes til oppslag, og kapitlene kan leses hver for seg. Forfatteren gir praktiske eksempler fra helsetjenesten, men jeg hadde gjerne sett at denne delen hadde vært enda mer utdypende. Hun får godt frem at prioritering av kvalitet i helsetjenesten må starte øverst i organisasjonen. Det er ledelsen som sitter med ansvaret, og som bestemmer om man kommer i gang. Hun gir praktiske eksempler på prosedyrer og sjekklister. Dette er imidlertid ingen kritisk bok til hva som er utfordringer med dagens styring og ledelse av sykehus.

Tillitsvalgte og verneombud vil også kunne ha nytte av den. Boken er en rask og god innføring i mange sentrale forhold som har betydning for kvalitet og pasientsikkerhet. I en travelt hverdag i helsetjenesten er det mange ting her som lett kan plukkes opp.

Geir Riise
 Den norske legeforening

Nyttig om psykisk helsevern

Tore Roald Riedel, Wenche Dahl Elde
Psykisk helsevernloven
 Med nøkkelkommentarer. 2. utg. 366 s, tab. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2014.
 Pris NOK 449
 ISBN 978-82-02-39160-7

Lover er dynamiske i den forstand at det med ujevne mellomrom foretas endringer som reflekterer endring i rettspraksis, eller at det oppstår situasjoner samfunnet ikke har vært forberedt på, for eksempel terroranslaget 22.7.2011. Psykisk helsevernloven med nøkkelkommentarer, som utkom første gang i 2008, er nå revidert slik at den også har med kommentarer til lovens kapittel 4A: *Sikkerhetstiltak i regionale sikkerhetsavdelinger og i enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå*. Ellers er loven oppdatert med hensyn til lov- og forskriftsendring og ny retts- og forvaltningspraksis. Denne andre utgaven inneholder også en langt mer utfyllende fremstilling av regler og praksis som gjelder for barn og unge, noe som gjør boken mer relevant også for medarbeidere innen psykisk helsevern for barn og unge.

Også jus er en fortolkningsvitenskap, og for en kliniker i et medisinsk fag kan regelverket til tider virke vanskelig tilgjengelig. Denne boken er særlig tiltenkt kliniske medarbeidere som bruker loven om psykisk helsevern aktivt i det daglige, og som har behov for god oversikt og for å se sammenhenger. Den er rikt utstyrt med referanser til proposisjoner og rundskriv som gir grunnlagsinformasjon for den som ønsker en bredere forståelse.

Boken følger lovens oppbygning og kommenterer kapittel for kapittel, paragraf for paragraf. Det gjør den til et nyttig og lett tilgjengelig oppslagsverk i forhold til den problemstillingen man står overfor. Men det gjør også at det er en del standardformuleringer som går igjen, for eksempel «Hvem pasientens nærmeste pårørende er, reguleres av pasientrettighetslovens § 1-3 b (se også kommentarene til phlsvl. § 1-3 i denne boken)», men så er da boken heller ikke ment å skulle leses fra perm til perm, og da blir standardformuleringene heller ikke forstyrrende.

Språket er lett tilgjengelig også for en ikke-jurist, og en kolonne med innholdsreferanser som «vedtakskompetanse», «skjerming uten vedtak», «klage» osv. gjør det oversiktlig og lett å finne frem.

Kontrollkommissjonen er for mange noe litt skremmende. At forfatterne også har erfaring fra kontrollkommissjonsarbeid gjør nok sitt til at boken er praksisnær og oppleves som nyttig.

Denne boken bør finnes tilgjengelig på alle enheter innen det psykiske helsevernet og høre med til standardutrustningen for leger og psykologer som er, eller skal bli, faglig ansvarlig for vedtak.

Jannike Engelstad Snoek
 Spesialist i barne- og ungdomspsykiatri, Oslo universitetssykehus